

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama liikuntatieteellinen tutkimus

Jyväskylä 26.11.2019
Toni Piispanen

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

OKM:n liikunnan vastuualue

- Liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto
- Budjetti 150-160 m euroa, henkilöstön määrä n. 10
- Rahoitus 99 %:sti rahapeliin tuotosta (ent. veikkausvoittovarat)
- Rahapeliin tuoton käytöstä on olemassa erilliset säädökset (lait)
- Liikuntapolitiikassa kolme yhteiskunnallista vaikuttavuustavoitetta
 - Fyysisesti aktiivisen elämäntavan edistäminen
 - Liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus
 - Liikuntaan ja urheiluun osallistumisen lisääminen

Säädöspohja

- Liikuntalaki (390/2015)
 - **14 § Valtionavustukset muihin liikuntaa edistäviin tarkoituksiin**
 - Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta voidaan myöntää **avustuksia ja apurahoja liikuntatieteelliseen tutkimus- ja kehitystyöhön, liikuntapaikkarakentamisen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, liikuntatieteellisten yhteisöjen toimintaan**, liikunnan tietohuoltoon, koulutukseen, kansainväliseen yhteistyöhön, huippu-urheilun edistämiseen, liikunnan ajankohtaisiin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin sekä muuhun 2 §:ssä tarkoitettuun toimintaan
- Asetus liikunnan edistämisestä (550/2015)
 - **2 § Valtion liikuntaneuvoston tehtävät**
 - 5) antaa lausunto: d) liikuntatieteelliseen tutkimukseen ja tiedonvälitykseen sekä liikuntatieteelliseen toimintaan myönnettävistä avustuksista

Liikuntatutkimuksen keskeisiä toimijoita Suomessa

Yliopistot:

- Helsingin yliopisto
- Itä-Suomen yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- Oulun yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Turun yliopisto

Liikuntalääketieteen keskuksat:

- Helsingin urheilulääkäriasema HULA
- Kuopion liikuntalääketieteen tutkimuslaitos KuLTu
- Oulun Liikuntalääketieteen Klinikka
- Paavo Nurmi –keskus
- Tampereen Urheilulääkäriasema TaULA

Muut tutkimustoimijat:

Ammattikorkeakoulut
Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö, LIKES
Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus, KIHU
Kuntoutus- ja tutkimuskeskukset
Nuorisotutkimusseura ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL
Työterveyslaitos
UKK-instituutti
Yksittäiset tutkijat
Yliopistolliset keskussairaalat

Tiedonvälittäjät:

Liikuntatieteellinen Seura ry, LTS

Liikunnan tiedolla johtamisen resursointi

- Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa liikunnan tiedolla johtamista vuosittain noin 10 miljoonalla eurolla

Liikuntatieteelliset tutkimusprojektit	2,5 M€
Liikunta-alan tiedolla johtamisen kehittäminen	0,5 M€
Liikuntapaikkarakentamisen tutkimus ja kehittäminen	0,7 M€
Urheilu oikeuden professuuri	0,07 M€
Tieteelliset tutkimus- ja tiedonvälitysyhteisöt	3,1 M€
Suomen Urheilumuseosäätiö	0,4 M€
Tieteelliset kansainväliset konferenssit	0,15 M€
Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus, KIHU	1,7 M€
Muut, mm. valtion liikuntaneuvoston arviointityöt, raportointi, seuranta ja tutkimus	0,5 M€

Yhteensä n. 9,6 M€

Tiedolla johtamisen hankkeet 2017-2018

Tiedolla johtamisen hankkeet 2017		
Organisaatio	Summa	Kuvaus
Jyväskylän yliopisto	75 000	LIITU -tutkimusindikaattoritiedon koonti lasten ja nuorten ikäluokasta; säännöllinen ja kattava aineisto
UKK Terveyspalvelut	175 000	Suomi 100 Kunnan kartta; fyysisen kunnon väestötutkimus 18-75 vuotiaat
LIKES	18 000	Valtionapua saavien liikuntajärjestöjen seurantakortit; muut liikuntajärjestöt
KIHU	22 000	Valtionapua saavien liikuntajärjestöjen seurantakortit; varsinaiset liikuntajärjestöt
Turun yliopisto	45 000	Seurantatutkimus urheiluseuroista, 3. otanta (10 vuoden välein toteutettu)
Lounais-Suomen Liikunta	150 000	Seuraverkko; seuratietojärjestelmän kehittäminen
Reserviläisurheiluliitto	15 000	Reserviläisten toimintakyvyn seurantajärjestelmän luominen, tietokanta myös ministeriön käyttöön
	500 000	

Tiedolla johtamisen hankkeet 2018

Organisaatio	Summa	Kuvaus
Jyväskylän yliopisto	85 000	LIITU -tutkimusindikaattoritiedon koonti lasten ja nuorten ikäluokasta; säännöllinen ja kattava aineisto
THL	55 000	TEA-viisari-aineisto; fyysisen aktiivisuuden indikaattorit /OKM:n osuus
Suomen Olympiakomitea	235 000	Suomisport; Seurapalvelutoiminnon kehittäminen, seuratuon hakupalvelun kehittäminen
LIKES	18 000	Valtionapua saavien liikuntajärjestöjen seurantakortit; muut liikuntajärjestöt
KIHU	25 000	Valtionapua saavien liikuntajärjestöjen seurantakortit; lajiliitot
KIHU	28 000	Urheilulääketieteen resurssiselvitys
Kuortaneen Urheiluopisto	18 000	Urheiluopistojen aluetaloudelliset vaikutukset (kuusi urheiluopistoa)
Jyväskylän yliopisto	35 000	Ohjaus ja päätöksenteko liikunnan ohjelmissa ja verkostoperustaisissa toimintatavoissa
UKK Terveyspalvelut	80 000	Suomi 100 Kunnan kartta; fyysisen suorituskyvyn väestötutkimus, 18-75 vuotiaat
UKK Instituutti	140 000	LIITU -tutkimuksen objektiiviset aktiivisuusmittaukset
Urheiluopistoyhdistys	25 000	Urheiluopistojen verkostostrategia 2019-2022
	744 000	

Liikuntatieteen rahoitusta ohjaa suunta-asiakirja

Liikuntatutkimuksen
institutio-
nalisoituminen ja
käsitteenmäärittely

1971-1974 Liikunnan tutkimusalueiden tunnistaminen ja määrittäminen

1975-1979 Kansallisen liikuntatutkimuksen tarpeellisuuden korostaminen, käsitteenmäärittely ja liikuntatutkimuksen eri sektoreiden tunnistaminen jatkui

1981-1985 Tutkimustiedon yksilöllinen ja yhteisöllinen merkitys, liikunnan laaja-alainen merkitys, liikuntatutkimus liikuntapolitiikan osatekijänä

1986-1990 Tiedon tuottaminen, liikuntatieteen asema yhteiskunnassa

1991-1995 Liikuntatieteen asema yhteiskunnassa, tiedon soveltaminen - jako perus- ja soveltavaan tutkimukseen, tieteidenvälisyys ja monitieteisyys

Eriytyneen
liikuntakulttuurin
jäljitys

1996-2001 Liikuntatiede toimintaympäristössä, liikuntatieteen kehittäminen, jaoston esitykset, Liikuntatieteen laajentunut tehtävä, sektoritutkimus

2002-2005 Liikuntakulttuurin eriytyminen, väestön uudet liikuntatarpeet

Soveltavuus ja
tiedon
hyödynnettävyys

2006-2010 Soveltavuus ja liikuntahallinnon palveleminen, suunta-asiakirjan sitominen opetusministeriön strategiaan ja hallitusohjelmaan, tutkimustiedon käytettävyyden vaatimus

2013-2017 Tutkimusrahoituksen entistä voimakkaampi ohjaaminen teema-alueittain, tutkimuksen monitieteisyys, innovatiivisuus ja soveltavuus

Itkonen 2013

Tutkimusavustamisen perusteet

- Ministeriö linjaa periaatteet liikuntatieteen rahoitukselle asiakirjassa
 - *Liikunnan tiedolla johtamisen suunta-asiakirja 2020 – 2024*
 - *Aiempi suunta-asiakirja : Linjaukset liikuntatutkimuksen tukemiseksi vuoteen 2017*
- Teema-alueilta, jotka ovat johdettu liikunnan toimialalle asetetuista yhteiskunnallisista vaikuttavuustavoitteista.
 1. Fyysisesti aktiivisen elämäntavan edistäminen
 2. Liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus
 3. Liikuntaan ja urheiluun osallistumisen lisääminen
 4. Huippu-urheilun tuloksellisuus ja vastuullisuus
- Teema-alueiden painopisteitä voidaan tarkentaa liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden hakuohjeessa.
- Liikunnan tiedolla johtamisen suunta-asiakirjan on valmistellut yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksikkö sekä valtion liikuntaneuvosto.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa tutkimusprojekteja enintään kolmen vuoden ajan
 - Jatkorahoituksen ehtona on, että tutkimushanke on edennyt suunnitellusti

Muita arvioinnissa vaikuttavia tekijöitä

- Tutkimus on liikuntatieteellisesti korkeatasoista ja **innovatiivista**
- Tutkimusryhmän kompetenssi
- Tutkimuksen **sovellettavuusarvo liikuntapoliittiseen päätöksentekoon**
- Tutkimuksen monitieteellisyys ja **yhteistyö liikuntatieteiden sisällä** sekä muiden tieteenalojen välillä kansallisesti ja kansainvälisesti
- Tutkimuksen rahoituspohjan laajuus
- **Suunnitelma tutkimuksen tiedeviestinnästä** sekä hyödynnettävyydestä osana päätöksentekoa
- **Tulevaisuuden muutostekijöiden huomioiminen!**

Nykyinen liikuntatieteellisen tutkimuksen avustusmalli

- **Ministeriö tekee yhteistyötä Suomen Akatemian kanssa**
 - Suomen Akatemia on opetus- ja kulttuuriministeriön alainen tiederahoituksen yksikkö
- **Ministeriö vastaa:**
 - hakuilmoituksesta, liikuntapoliittisen relevanssin arvioinnista (VLN/ tutkimus -arviointijaosto), rahoitusharkinnasta ja –päätöksistä sekä tutkimuksen etenemisen ja loppuraportoinnin seurannasta
- **Suomen Akatemia vastaa:**
 - Hakujärjestelmästä, hakemusten vastaanotosta, täydennyspyynnöistä sekä hankkeiden tieteellisen tason kansainvälisestä vertaisarvioinnista
- **Arviointiyhteistyö käynnistetty v. 2013, kokemukset myönteisiä**

Tutkimushankkeiden päätösvalmistelu

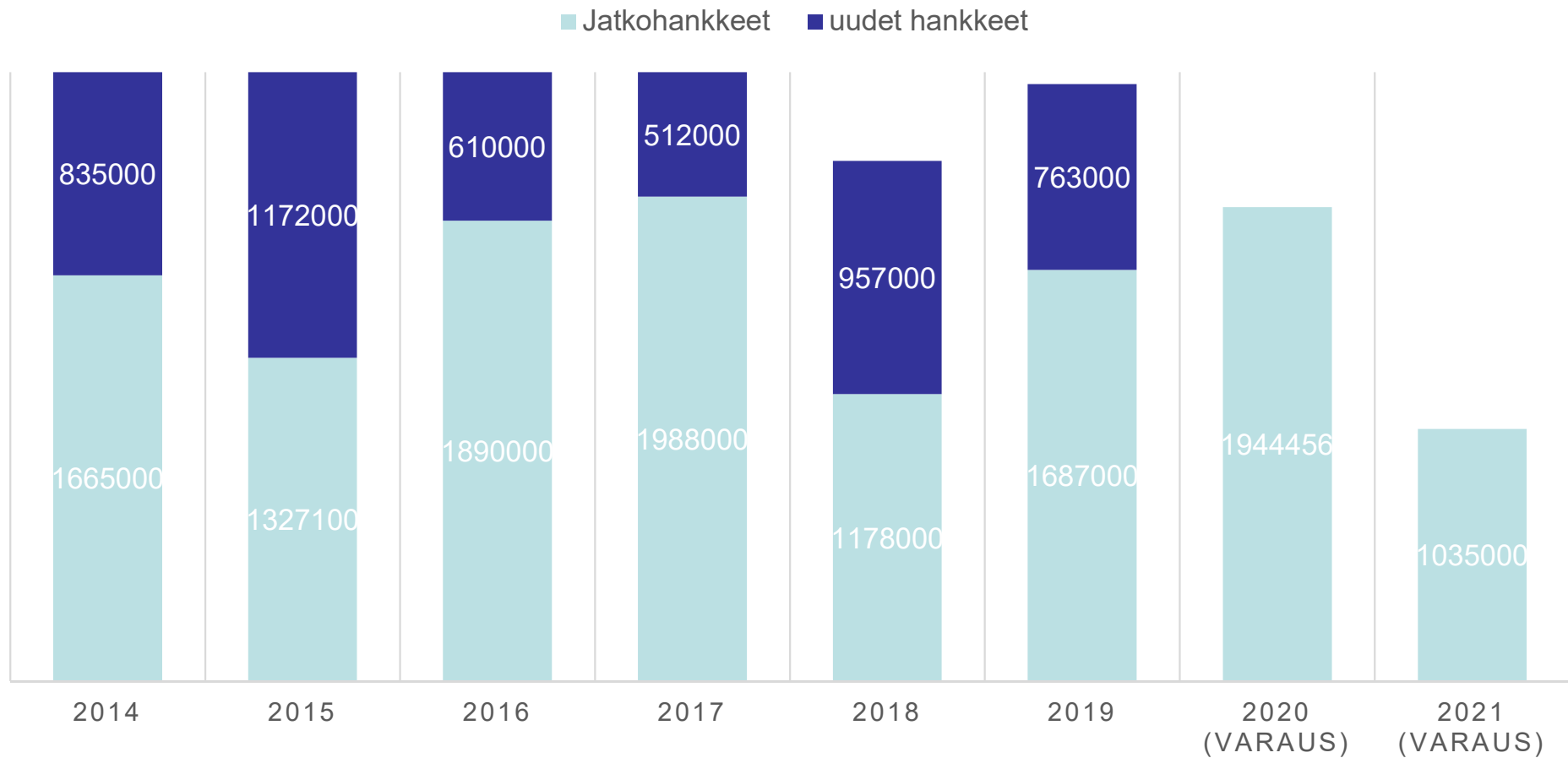
- Hankkeiden arviointi tapahtuu kolmessa vaiheessa:
 1. Suomen Akatemia
 - vastaanottaa hakemukset ja pyytää mahd. täydennykset (lokakuu)
 - arvioi hankkeiden tieteellisen tason kv. vertaisarviointipaneeleissa (tammikuu)
 - hankkeet arvioidaan asteikolla 1 – 6
 2. VLN:n tutkimus- ja arviointijaosto
 - arvioi vain hankkeet, joiden tieteellinen taso on arvioitu tasoille 4 - 6
 - antaa arvionsa esittelijälle hankkeiden liikuntapoliittisesta relevanssista (suhteessa suunta-asiakirjaan ja teema-alueisiin)
 3. Esittelijä laatii päätösesityksen ja pyytää esitykseen lausunnon VLN:lta

Ministerin päätös 3 vuoden rahoituksesta / max 400 000€

Tutkimushankeet 2019

- Vuoden 2019 talousarviossa on varattu 2 450 000 euron määräraha liikuntatieteellisiin tutkimusprojekteihin
 - Jatkohankkeille myönnetty 1/2019 1 687 000 euroa
 - Uusille tutkimushankkeille varattu (enintään) 763 000 euroa
- Hakemuksia tuli yhteensä 37 kpl (27)
 - SA:n arvion mukaan avustamiskelpoisia tutkimushankkeita on 24 (12)
 - arviointi 2 paneelissa 10.1 ja 16.1 tasoluokkiin 1-6 (biotieteelliset hankkeet, terveys- ja yhteiskuntatieteelliset hankkeet)
 - VLN:n tutkimus- ja arviointijaosto arvioi 24 hanketta
 - Liikuntapoliittisen relevanssin arvion mukaan 7 hanketta avustettavaksi, 4 ehkä ja 13 kielteistä
 - 8 tutkimushanketta avustettavaksi

Tutkimusrahoituksen kehitys 2014-2021

Haku 2019 (2020)

- Alkaa 3.9.2019 ja päättyy 25.9.2019 klo 16.15
- Enintään 400 000€ hanke
 - Hakijana tutkimusyhteisö. Hankkeelle nimettävä vastuullinen tutkija
- Jatkohankkeista erillinen haku loka-marraskuussa
- Päätökset keväällä 2020
- Rahoituskausi 1.4.2020 – 31.3.2023
- Valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti samalle tutkimushankkeelle ei myönnetä samanaikaista rahoitusta samaan käyttötarkoitukseen sekä OKM:stä että Akatemiasta
- Avustus voi kattaa enintään 95% avustettavan tutkimushankkeen hyväksyttävistä kustannuksista